

Utlåtande

Ålands landskapsregering
Utbildningsbyrån
registrator@regeringen.ax

Er referens
ÅLR 2021/9002

Datum
2022-03-24

Kontaktperson
Johanna Fogelström-Duns
Barnombudsman

Remissutlåtande förslag till läroplan för barnomsorgen 2021–2022

ÅOM 2022/7

På begäran från Ålands landskapsregering, lämnar Ålands ombudsmannamyndighet (ÅOM) härmed sina synpunkter på remissutkast ny läroplan för barnomsorgen. ÅOM har 12 mars 2021 (ÅOM 2021/20) lämnat synpunkter på ett tidigare förslag till läroplan för barnomsorgen.

Bakgrund

Bakgrunden till den nya läroplanen för barnomsorgen är landskapslag (2020:36) om barnomsorg och grundskola (LBG) som trädde i kraft 1.1.2021. Den nya lagen ser barnet och elevens utveckling som en helhet och landskapsregeringen skriver att målet med läroplanen är att skapa förutsättningar för en likvärdig barnomsorg för alla barn på Åland. Läroplanen ska förstås som ett arbetsredskap som konkretiserar skrivningarna i LBG. Det är ett omfattande dokument som täcker områden som exempelvis barnomsorgens uppdrag och värdegrund, riktlinjer och pedagogik, arbetssätt och stöd till barn med särskilda behov, dokumentation, sekretess, lärområden och barnhälsa. Remissutkastet utgör en omfattande vidareutveckling och fördjupning av tidigare förslag på läroplan för barnomsorgen.

Barnomsorgens värdegrund omfattar samma områden som de som återfinns i grundskolans läroplan och som vilar i FNs barnkonventions fyra allmänna principer, funktionsrättskonventionens artikel 7 samt LBG vars allmänna bestämmelser bland annat fastställer principen om barnets bästa, barnets rätt att lära sig om sina rättigheter och fritt få uttrycka sina åsikter, rätten att inte bli diskriminerad, samt att barnomsorgen och grundskolan genom barn- och elevhälsa ska främja barnets hälsa och välfärd.

Utlåtande

ÅOM välkomnar att läroplanen tydliggör att personal som arbetar inom barnomsorgen är skyldiga att följa barnkonventionens principer och att säkerställa att man har kunskap om dess innehåll. Det är en tydlig förstärkning jämfört med tidigare läroplansutkast. Det är även välkommet att förundervisningens mål omfattar att barnet ska bekanta sig med sina rättigheter utifrån barnkonventionen, men som ÅOM skrev i sitt utlåtande 2021 så kunde detta inkluderas som mål i barnomsorgen även i tidigare ålder.

Läroplanen understryker och visar genomgående på vikten av barnets delaktighet och möjlighet att få uttrycka sina åsikter både inom verksamheten och som del av barnhälsa och eventuella insatser som görs i form av stöd för utveckling och lärande. Det är även positivt att landskapsregeringen vinnlagt sig om att efterhöra barnets åsikter som del av remissförfarandet till läroplanen genom en barnanpassad förfrågan och process riktad till daghemmen på Åland under vintern 2021–2022.

Barnhälsa

Ett viktigt steg i reformen av barnomsorgen och grundskolan genom den nya lagen har varit introduktion och förtydligande kring rätt till barnhälsa även för barn i barnomsorgen. Främjande av välbefinnande och tidigt förebyggande arbete är oerhört viktigt och därför är det bra att det i läroplanen tydligt beskrivs och redogörs för uppdrag, ansvar och möjligheter i form av stöd och tjänster som ska rymmas inom barnhälsan både inom barnomsorgsenheterna och i samverkan med andra aktörer. Det är vidare bra att det finns skrivningar kring vad som gäller angående sekretess inom barnomsorgen och inom barnhälsan, eftersom en otydlighet annars kan försvåra samverkan mellan aktörer. Hur samverkan ska ordnas ska beskrivas i en barnhälsoplan (LBG Del IV 2 kap. 6 §) som varje barnomsorgsenhet ska upprätta och uppdatera varje läsår.

Det är glädjande att det i mars 2022 informerades om att den gemensamma organisationen för Ålands skolpsykologer nu är fulltalig med de 6 tjänsterna besatta. Uppdraget omfattar i och med LBG barnomsorgen och är ett utmanande uppdrag med 17 grundskolor och 36 daghem runt om i landskapet. Det kommer vara viktigt att följa upp hur behovet inom barnomsorgen tillgodoses på bästa sätt och med tillräckliga personalresurser.
